

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

1 päivänä joulukuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Elintarviketietojen antaminen kuluttajille – Asetus (EU) N:o 1169/2011 – 17 artikla ja liitteessä VI olevan A osan 4 kohta – ”Elintarvikkeen nimi” – ”Tuotteen nimi” – Pakolliset tiedot elintarvikkeiden merkinnöissä – Ainesosa, jota on käytetty kokonaan tai osittain sellaisen ainesosan korvaamiseen, jota kuluttajat odottavat normaalisti käytettävän tai olevan elintarvikkeessa

Asiassa C-595/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbach (Ansbachin hallintotuomioistuin, Baijeri, Saksa) on esittänyt 22.9.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.9.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

LSI – Germany GmbH

vastaaan

Freistaat Bayern,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit N. Piçarra (esittelevä tuomari), joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, N. Jääskinen ja M. Gavalec,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- LSI – Germany GmbH, edustajanaan G. Weyland, Rechtsanwalt,
- Freistaat Bayern, edustajanaan J. Greim-Diroll, Landesanwältin,
- Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja D. Klebs,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään C. Hödlmayr ja B. Rous Demiri,
päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 (EUVL 2011, L 304, s. 18) 17 artiklan ja asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat LSI – Germany GmbH (jäljempänä LSI) ja Freistaat Bayern (Baijerin osavaltio, Saksa) ja joka koskee päätöstä kieltää LSI:tä saattamasta markkinoille elintarvikkeita, joita se valmistaa ilmoittamatta tiettyjä ainesosia pääasiallisessa nähtävissä olevassa kentässä lähellä kyseisten elintarvikkeiden nimeä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 1169/2011

- 3 Asetuksen N:o 1169/2011 1 artiklan, jonka otsikko on ”Kohde ja soveltamisala”, 1 kohdan mukaan kyseisessä asetuksessa ”säädetään perusta kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi elintarviketietojen osalta, ottaen huomioon kuluttajien erilaiset käsitykset ja tietotarpeet, ja varmistetaan samalla sisämarkkinoiden häiriötön toiminta”.
- 4 Mainitun asetuksen 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa sovelletaan:

- a) [elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28.1.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] asetuksen (EY) N:o 178/2002 [(EYVL 2002, L 31, s. 1)] 2 artiklassa – – olevia 'elintarvikkeen' – – määritelmiä;

– –

2. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan:

– –

l) 'pääasiallisella nähtävissä olevalla kentällä' pakkauksen nähtävissä olevaa kenttää, jonka kuluttaja todennäköisimmin havaitsee ensimmäisenä ostohetkellä ja jonka avulla kuluttaja voi välittömästi määrittellä, mistä tai millaisesta tuotteesta on kyse ja, tarvittaessa, mikä on sen kaupallinen nimi. Jos pakkauksella on useita samanlaisia pääasiallisia nähtävissä olevia kenttiä, pääasiallinen nähtävissä oleva kenttä on elintarvikealan toimijan valitsema kenttä;

--

n) 'virallisella nimellä' elintarvikkeen nimeä, josta säädetään elintarvikkeeseen sovellettavissa unionin säännöksissä, tai jos tällaisia unionin säännöksiä ei ole, sitä nimeä, josta säädetään siinä jäsenvaltiossa sovellettavissa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä, jossa elintarviketta myydään loppukuluttajalle tai suurtalouksille;

o) 'tavanomaisella nimellä' nimeä, jonka sen jäsenvaltion kuluttajat, jossa elintarviketta myydään, mieltävät kyseisen elintarvikkeen nimeksi ilman, että nimeä tarvitsee selittää;

p) 'kuvaavalla nimellä' nimeä, joka kuvaa elintarviketta ja tarvittaessa sen käyttöä siten, että nimi yksilöi kuluttajan kannalta riittävän selkeästi kysymyksessä olevan elintarvikkeen ja erottaa sen muista tuotteista, joihin se voitaisiin sekoittaa;

--”

5 Kyseisen asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Yleiset tavoitteet”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Elintarviketietojen antamisella on pyrittävä kuluttajien terveyden ja etujen suojelun korkeaan tasoon antamalla loppukuluttajille perusta tietoon perustuvien valintojen tekemistä ja elintarvikkeiden turvallista käyttöä varten, kiinnittäen erityistä huomiota terveydellisiin, taloudellisiin, ympäristöön liittyviin, sosiaalisiin ja eettisiin näkökohtiin.”

6 Asetuksen N:o 1169/2011 7 artiklan, jonka otsikko on ”Hyvät tiedotuskäytänteet”, sanamuoto on seuraava:

”1. Elintarviketiedot eivät saa johtaa harhaan, erityisesti

a) elintarvikkeen erityispiirteiden -- osalta;

--

d) antamalla ulkoasulla, nimityksellä tai kuvallisilla esityksillä kuva tietystä elintarvikkeesta tai ainesosasta, vaikka tosiasiallisesti kyseessä olevassa elintarvikkeessä luontaisesti oleva tai normaalisti käytetty ainesosa on korvattu jollakin muulla ainesosalla.

2. Elintarviketietojen on oltava oikeellisia, selviä ja kuluttajalle helposti ymmärrettäviä.

--”

7 Kyseisen asetuksen 9 artiklan, jonka otsikko on ”Luettelo pakollisista tiedoista”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Seuraavien tietojen ilmoittaminen on pakollista 10–35 artiklan mukaisesti, jollei tähän lukuun sisältyvistä poikkeuksista muuta johdu:

a) elintarvikkeen nimi;

b) ainesosaluettelo;

--”

8 Mainitun asetuksen 17 artiklan, jonka otsikko on ”Elintarvikkeen nimi”, sanamuoto on seuraava:

”1. Elintarvikkeen nimen on oltava sen virallinen nimi. Jos tällaista nimeä ei ole, elintarvikkeen nimen on oltava sen tavanomainen nimi, tai, jos tavanomaista nimeä ei ole tai tavanomaista nimeä ei käytetä, on annettava elintarviketta kuvaava nimi.

--

4. Elintarvikkeen nimeä ei saa korvata teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojatulla nimellä, kaupallisella merkillä tai kuvitteellisella nimellä.

5. Liitteessä VI ovat elintarvikkeen nimeä ja sitä täydentäviä tietoja koskevat erityissäännökset.”

9 Mainitun asetuksen liitteen VI otsikko on ”Elintarvikkeen nimi ja sitä täydentävät erityiset tiedot”, ja kyseinen liite jakautuu kolmeen osaan. A osan, jonka otsikko on ”Elintarvikkeen nimeä täydentävät pakolliset tiedot”, 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Elintarvikkeissa, joissa kuluttajien odottama normaalisti käytetty tai luonnostaan oleva ainesosa on korvattu jollakin muulla ainesosalla, merkinnässä on oltava (ainesosaluettelon lisäksi) selkeä maininta ainesosasta, jota korvaamiseen on käytetty osittain tai kokonaan:

a) lähellä tuotteen nimeä; ja

b) sellaisella kirjasinkoolla, jonka x-korkeus on vähintään 75 prosenttia tuotteen nimen x-korkeudesta ja joka ei ole pienempi kuin tämän asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa vaadittu vähimmäiskirjasinkoko.”

Asetus N:o 178/2002

10 Asetuksen N:o 178/2002 2 artiklan määritelmän mukaan elintarvikkeella tarkoitetaan ”mitä tahansa ainetta tai tuotetta, myös jalostettua, osittain jalostettua tai jalostamatonta tuotetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittavaksi”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 11 LSI valmistaa siipikarjasta minisalamia, joka sisältää eläinrasvan sijaan palmurasvaa ja rapsiöljyä ja jota se saattaa markkinoille vähittäiskaupoissa valmiiksi pakattuna elintarvikkeena nimellä ”BiFi The Original Turkey” (jäljempänä kyseessä oleva elintarvike). ”BiFi The Original” on Saksan oikeuden mukaan sekä sana- että kuviomerkki ja unionin oikeuden mukaan kuviomerkki.
- 12 Toimivaltainen valvontaviranomainen kielsi 7.1.2019 tekemällään päätöksellä LSI:tä saattamasta kyseessä olevaa elintarviketta markkinoille ilmoittamatta kyseessä olevia korvaavia ainesosia lähellä pakkauksen etupuolella esiintyvää myyntinimitystä ”BiFi The Original Turkey” sellaisella kirjaskoolla, jonka x-korkeus on vähintään 75 prosenttia kyseisen nimikkeen x-korkeudesta ja joka ei ole pienempi kuin asetuksen N:o 1169/2011 13 artiklan 2 kohdassa vaadittu vähimmäiskirjasinkoko.
- 13 Tämä merkintävaatimus perustuu valvontaviranomaisen mukaan asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 5 kohtaan, luettuna yhdessä asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan kanssa, ja tarkemmin sanottuna viimeksi mainitussa säännöksessä käytettyyn ilmaisuun ”tuotteen nimi”, joka ei tarkoita samaa kuin ”elintarvikkeen nimi”. Ensiksi mainittu ilmaisu kattaa muun muassa myös kyseisen asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa mainitut käsitteet ”kaupallinen merkki” tai ”kuvitteellinen nimi”, mikä merkitsee nyt käsiteltävässä asiassa sitä, että myyntinimityksen ”BiFi The Original Turkey”, joka esiintyy kyseessä olevan elintarvikkeen pakkauksen etupuolella ja pakkauksen pääasiallisessa nähtävissä olevassa kentässä, yhteyteen on lisättävä kyseisen asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan vaatimusten mukaisesti maininta ”sisältää palmurasvaa ja rapsiöljyä”.
- 14 LSI teki valituksen Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbachiin (Ansbachin hallintotuomioistuin, Baijeri, Saksa), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, ja vaati kyseisen päätöksen kumoamista. LSI väittää, että sen vuoksi, että ilmaisu ”tuotteen nimi” tarkoittaa samaa kuin ilmaisu ”elintarvikkeen nimi”, se on noudattanut täysimääräisesti asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 5 kohdassa, luettuna yhdessä asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan kanssa, säädettyjä merkintävaatimuksia, sillä kyseessä olevan elintarvikkeen pakkauksen takapuolella esiintyy maininta ”siipikarjasta valmistettu minisalami, joka sisältää palmurasvaa ja rapsiöljyä”. Näissä säännöksissä ei siis edellytetä, että pakkauksen etupuolelle, jossa esiintyy myyntinimitys ”BiFi The Original Turkey”, olisi lisättävä maininta ”sisältää palmurasvaa ja rapsiöljyä”.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa aluksi, että se, miten kyseessä olevan elintarvikkeen merkintä on konkreettisesti tehtävä, riippuu siitä, miten asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa olevaa ilmaisua ”tuotteen nimi” – jota ei määritellä tässä asetuksessa eikä yhdessäkään unionin elintarvikelainsäädännön säännöksessä ja jonka täsmällistä sisältöä ei voida määrittää kyseisen asetuksen sanamuodon tai systematiikan perusteella – on tulkittava. Kyseinen tuomioistuin toteaa myös, että asetuksen N:o 1169/2011, jonka tavoitteena on sen mukaan yleisen kuluttajainformaation varmistaminen, 17 artiklan 5 kohdan, luettuna yhdessä asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan kanssa, perusteella ei voida päätellä, että niillä pyrittäisiin suojelemaan kuluttajia petoksilta toisin kuin kyseisen asetuksen muilla säännöksillä, kuten sen 7 artiklalla.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että se, että elintarvikealan toimijat käyttävät asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojattua nimeä, kaupallista merkkiä tai kuvitteellista

nimeä, voi viedä kuluttajan huomion pois kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta elintarvikkeen nimestä. Se muistuttaa, että nyt käsiteltävässä asiassa tämä nimi esiintyy kyseessä olevan elintarvikkeen pakkauksessa selvästi pienemmällä kirjasinkoolla kuin kyseisen elintarvikkeen kaupallisessa merkissä, ja näin ollen se ”on myös selvästi vähemmän näkyvä”.

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lähtökohtaisesti, että kyseisen asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan tavoitteena on varmistaa avoimuus ja kuluttajainformaatio takaamalla ainakin siinä tarkoitetuissa tapauksissa, että elintarvikkeen ainesosia tai korvaavia ainesosia koskevat tiedot ovat elintarvikkeen pakkauksessa kyseisen asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen nimien lähellä sellaisella kirjasinkoolla, joka on verrattavissa siihen, jota käytetään asianomaisessa nimessä. Asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa tarkoitettu ilmaisu ”tuotteen nimi” ei kyseisen tuomioistuimen mukaan tarkoita samaa kuin mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”elintarvikkeen nimi” vaan sillä on viimeksi mainittua ilmaisua laajempi merkitys, koska se käsittää myös kyseisen asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojatun nimen”, ”kaupallisen merkin” tai ”kuvitteellisen nimen”. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että vaikka unionin tuomioistuin on vahvistanut kyseisen tulkinnan, LSI:n tekemä valitus tämän tuomion 12 kohdassa mainitusta 7.1.2019 päivätystä päätöksestä on hylättävä perusteettomana, koska kyseessä olevan elintarvikkeen kyseisessä päätöksessä määrätyn kaltaisia merkintöjä voidaan pätevästi vaatia.
- 18 Tässä tilanteessa Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbach päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [asetuksen N:o 1169/2011] liitteessä VI olevan A osan 4 kohtaan sisältyvää käsitettä ’tuotteen nimi’ tulkittava siten, että se tarkoittaa samaa kuin kyseisen asetuksen 17 artiklan 1–3 kohdassa tarkoitettu ’elintarvikkeen nimi’?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:
- Onko ’tuotteen nimi’ nimitys, jolla elintarviketta tarjotaan sitä kaupan pidettäessä ja mainonnassa ja jolla kuluttajat sen yleisesti tuntevat, vaikka kyse ei ole elintarvikkeen nimestä vaan [asetuksen N:o 1169/2011] 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua suojatusta nimestä, kaupallisesta merkistä tai kuvitteellisesta nimestä?
- 3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:
- Voiko ’tuotteen nimi’ koostua myös kahdesta osasta, joista toinen on tavaramerkkilainsäädännössä suojattu lajinimi tai yläkäsite, joka ei koske yksittäistä elintarviketta ja jota täydennetään yksittäisten tuotteiden osalta niitä täsmentävällä lisäyksellä (joka muodostaa tuotteen nimen toisen osan)?
- 4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi:
- Kummasta näistä kahdesta tuotteen nimen osasta on annettava [asetuksen N:o 1169/2011] liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan b alakohdan mukainen täydentävä tieto, kun tuotteen nimen molemmat osat on painettu pakkaukseen eri kirjasinkoolla?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 19 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 1, 4 ja 5 kohtaa, luettuina yhdessä asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan kanssa, tulkittava siten, että kyseisessä liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa olevalla ilmaisulla ”tuotteen nimi” on itsenäinen merkitys, joka eroaa kyseisen asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ilmaisun ”elintarvikkeen nimi” merkityksestä, ja että se voi näin ollen kattaa paitsi virallisen nimen, tavanomaisen nimen ja kuvaavan nimen myös kyseisen asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojatun nimen”, ”kaupallisen merkin” tai ”kuvitteellisen nimen”.
- 20 Tässä yhteydessä on muistutettava ensinnäkin, että asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 1 kohdan mukaan ”elintarvikkeen nimen” on oltava sen ”virallinen nimi”, tai, jos tällaista nimeä ei ole, sen ”tavanomainen nimi”, tai, jos tavanomaista nimeä ei ole tai tavanomaista nimeä ei käytetä, sen ”kuvaava nimi”, ja nämä kolme käsitettä on määritelty kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan n, o ja p alakohdassa. Mainitun asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa täsmennetään, että kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”elintarvikkeen nimeä” ei saa korvata ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojatulla nimellä”, ”kaupallisella merkillä” tai ”kuvitteellisella nimellä”.
- 21 Toiseksi asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa säädetään, että kun elintarvikkeessa, jossa kuluttajien odottama normaalisti käytetty tai luonnostaan oleva ainesosa on korvattu jollakin muulla ainesosalla, merkinnässä on oltava (ainesosaluettelon lisäksi) selkeä maininta ainesosasta, jota korvaamiseen on käytetty osittain tai kokonaan, lähellä ”tuotteen nimeä” (a alakohta) ja sellaisella kirjasinnoolla, jonka x-korkeus on vähintään 75 prosenttia ”tuotteen nimen” x-korkeudesta (b alakohta).
- 22 Kolmanneksi ilmaisua ”tuotteen nimi”, jota käytetään ainoastaan asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan a ja b alakohdassa, ei määritellä kyseisessä asetuksessa. Tietyissä kieliversioissa, kuten saksankielisessä versiossa (”Produktname”) ja ranskkankielisessä versiossa (”nom du produit”), kyseinen ilmaisu poikkeaa enemmän asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklassa olevasta ilmaisusta, eli ilmaisusta ”Bezeichnung des Lebensmittels” ja ”dénomination de la denrée alimentaire”, kuin muissa kieliversioissa, kuten esimerkiksi seuraavissa kieliversioissa: espanja (”denominación del producto” ja ”denominación del alimento”), tšekki (”název produktu” ja ”název potraviný”), englanti (”name of the product” ja ”name of the food”), kroatia (”naziv proizvoda” ja ”naziv hrane”), italia (”denominazione del prodotto” ja ”denominazione dell’alimento”), hollanti (”benaming van het product” ja ”benaming van het levensmiddel”), puola (”nazwa produktu” ja ”nazwa środka spożywczego”), portugali (”denominação do produto” ja ”denominação do género alimentício”), romania (”denumirea produsului” ja ”denumirea produsului alimentar”), slovakki (”názov výrobku” ja ”názov potraviny”), sloveeni (”ime proizvoda” ja ”ime živila”), suomi (”tuotteen nimi” ja ”elintarvikkeen nimi”) ja ruotsi (”produktens beteckning” ja ”livsmedlets beteckning”).
- 23 Vaikka sen takia, että saksan- ja ranskkankielisissä versioissa käytetään vähemmän samankaltaisia sanamuotoja, kyseessä olevaa kahta ilmaisua voitaisiin tulkita siten, että niillä ei ole samaa merkitystä, muut edellisessä kohdassa mainitut kieliversiot eivät tue tällaista tulkintaa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jossakin kieliversiossa käytettyä unionin oikeuden säännöksen sanamuotoa ei voida käyttää tämän säännöksen ainoana tulkintaperusteena eikä sille

voida antaa etusijaa muihin kieliversioihin nähden (ks. vastaavasti tuomio 27.10.1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, 14 kohta ja tuomio 25.2.2021, Bartosch Airport Supply Services, C-772/19, EU:C:2021:141, 26 kohta).

- 24 Asetuksen N:o 178/2002 2 artiklassa, johon viitataan asetuksen N:o 1169/2011 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, olevan määritelmän, jonka mukaan elintarvikkeella tarkoitetaan ”mitä tahansa ainetta tai tuotetta, myös jalostettua, osittain jalostettua tai jalostamatonta tuotetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittavaksi”, perusteella voidaan joka tapauksessa päätellä, että ero asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun ilmaisun ”elintarvikkeen nimi” ja saman asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa tarkoitettun ilmaisun ”tuotteen nimi” välillä on luonteeltaan pelkästään terminologinen. Elintarvikkeen tällaisen määritelmän valossa ”tuotteen nimi”, johon viitataan kyseisessä liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa, voi tarkoittaa ainoastaan ”elintarvikkeen nimeä”.
- 25 Edellä esitetystä seuraa, että vaikka kyseessä olevat kaksi ilmaisua eroavat toisistaan eri kieliversioissa, niillä on katsottava olevan sama sisältö, eikä ilmaisulla ”tuotteen nimi” voida katsoa olevan laajempaa merkitystä kuin ilmaisulla ”elintarvikkeen nimi”.
- 26 Tätä tulkintaa tukee yhtäältä se asiayhteys, johon asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohta kuuluu.
- 27 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että kyseisen liitteen otsikko on ”Elintarvikkeen nimi ja sitä täydentävät erityiset tiedot” ja liitteen A osan otsikko on ”Elintarvikkeen nimeä täydentävät pakolliset tiedot”. Ne sisältävät erityissäännökset tätä alaa koskevista merkinnöistä.
- 28 Toiseksi kyseisen asetuksen 17 artiklan, jonka otsikko on ”Elintarvikkeen nimi”, 5 kohdassa täsmennetään, että ”liitteessä VI ovat elintarvikkeen nimeä ja sitä täydentäviä tietoja koskevat erityissäännökset”. Sana ”sitä” liittyy selkeästi elintarvikkeen nimeen, eikä mikään viittaa siihen, että nämä säännökset voisivat ulottua myös muihin kyseisen 17 artiklan 4 kohdassa lueteltuihin käsitteisiin eli ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojattuun nimeen”, ”kaupalliseen merkkiin” tai ”kuvitteelliseen nimeen”.
- 29 Siltä osin kuin on toiseksi kyse asetuksen N:o 1169/2011 tavoitteista, on muistutettava, että asetuksella pyritään muun muassa, kuten sen 1 artiklan 1 kohdasta ja 3 artiklan 1 kohdasta yhdessä luettuina ilmenee, varmistamaan kuluttajansuojan korkea taso elintarviketietojen osalta, ottaen huomioon kuluttajien erilaiset käsitykset, antamalla kuluttajille perusta tietoon perustuvien valintojen tekemistä varten (ks. vastaavasti tuomio 24.3.2022, Upfield Hungary, C-533/20, EU:C:2022:211, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan ”elintarvikkeen nimi” kuuluu niihin tietoihin, joiden ilmoittaminen on pakollista elintarvikkeen merkinnöissä.
- 30 Lisäksi on niin, että läheisessä yhteydessä kyseisen tavoitteen kanssa, joka on kuluttajansuojan korkean tason varmistaminen kuluttajien tiedonsaantioikeuden osalta, asetuksella N:o 1169/2011 pyritään myös estämään se, että elintarvikkeita koskevat tiedot johtaisivat kuluttajia harhaan. Tätä tarkoitusta varten kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa kielletään antamasta kuluttajalle ulkoasulla, nimityksellä tai kuvallisilla esityksillä kuva tietystä elintarvikkeesta tai ainesosasta aina kun kyseessä olevassa elintarvikkeessa luontaisesti oleva tai normaalisti käytetty ainesosa korvataan jollakin muulla ainesosalla.

- 31 On todettava, että vaikka – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa – asetuksen N:o 1169/2011 7 artiklassa, toisin kuin kyseisen asetuksen 17 artiklan 5 kohdassa, ei viitata nimenomaisesti mainitun asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan säännöksiin, on kuitenkin niin, että viimeksi mainituilla säännöksillä, luettuina erityisesti saman asetuksen 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan valossa, pyritään lähinnä täydentämään 7 artiklan säännöksiä merkintöjä koskevilla erityisvaatimuksilla kuluttajien suojelemiseksi virheellisistä tiedoista koostuvilta petoksilta.
- 32 Toisin kuin Baijerin osavaltio väittää, asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa säädetyn kuluttajan harhaanjohtamista koskevan kiellon taustalla oleva kuluttajansuojan tavoite voidaan saavuttaa ilman, että on tarpeen kiinnittää kuluttajan huomio erityisesti elintarvikkeen todellisen koostumuksen ja sellaisen koostumuksen väliseen eroon, jota kuluttaja voi lähtökohtaisesti odottaa, maininnoilla, jotka on sijoitettu kyseisen elintarvikkeen pakkauksen pääasialliseen nähtävissä olevaan kenttään, joka on tavallisesti pakkauksen etupuolella. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on nimittäin riittävää, että kyseisen asetuksen 17 artiklan 1 ja 5 kohdassa tarkoitettu elintarvikkeen nimi sekä luettelo ainesosista, joista se muodostuu, esitetään tällaisen pakkauksen takapuolella oikeellisesti, selvästi ja helposti ymmärrettävästi, kuten saman asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa edellytetään.
- 33 Tavanomaisesti valistunut ja kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja lukee nimittäin silloin, kun hänen ostopäätöksensä perustuu kyseessä olevan elintarvikkeen koostumukseen, ensin elintarvikkeen ainesosaluettelon, jonka ilmoittaminen on asetuksen N:o 1169/2011 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla pakollista (ks. vastaavasti tuomio 16.7.1998, Gut Springenheide ja Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, 31 kohta ja tuomio 4.6.2015, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-195/14, EU:C:2015:361, 37 kohta).
- 34 Kuten komissio toteaa, näissä olosuhteissa asetuksen N:o 1169/2011 liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa säädettyjen merkintöjä koskevien erityisvaatimusten tulkitsemisella siten, että niissä edellytettäisiin, että korvaavat ainesosat ilmoitetaan kyseessä olevan elintarvikkeen pakkauksessa lähellä elintarvikkeen kyseisen asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojattua nimeä”, ”kaupallista merkkiä” tai ”kuvitteellista nimeä” – eikä ainoastaan lähellä mainitun asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”elintarvikkeen nimeä”, jota ei saa korvata edellä mainituilla nimillä ja merkillä –, ylitettäisiin se, mikä on tarpeen näiden erityisvaatimusten tämän tuomion 31 kohdassa täsmennetyn tarkoituksen saavuttamiseksi.
- 35 Ensimmäiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että asetuksen N:o 1169/2011 17 artiklan 1, 4 ja 5 kohtaa, luettuina yhdessä asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että kyseisessä liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa olevalla ilmaisulla ”tuotteen nimi” ei ole itsenäistä merkitystä, joka eroaisi kyseisen asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmaisun ”elintarvikkeen nimi” merkityksestä, joten mainitussa liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa säädettyjä merkintöjä koskevia erityisvaatimuksia ei sovelleta mainitun asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojattuun nimeen”, ”kaupalliseen merkkiin” tai ”kuvitteelliseen nimeen”.

Toinen, kolmas ja neljäs kysymys

- 36 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen, kolmanteen ja neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 17 artiklan 1, 4 ja 5 kohtaa, luettuina yhdessä asetuksen liitteessä VI olevan A osan 4 kohdan kanssa,

on tulkittava siten, että

kyseisessä liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa olevalla ilmaisulla ”tuotteen nimi” ei ole itsenäistä merkitystä, joka eroaisi kyseisen asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmaisun ”elintarvikkeen nimi” merkityksestä, joten mainitussa liitteessä VI olevan A osan 4 kohdassa säädettyjä merkintöjä koskevia erityisvaatimuksia ei sovelleta mainitun asetuksen 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun ”teollis- ja tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti suojattuun nimeen”, ”kaupalliseen merkkiin” tai ”kuvitteelliseen nimeen”.

Allekirjoitukset